

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Κ
Α
Ν
Α
Τ
Α
Ν
Τ
Α
Ν
Τ
Α
Ν
Τ
Α
Ν

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἐτήσια Συνδρομή Περιοδικοῦ, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	Ἐνακοίνωσις
Α. ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ - ΚΑΡΑΒΙΔΑ	Ἐομιλία
W. LOGAN	»
Δ. ΔΑΡΜΗ	»
Α. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ	»
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	Ἐνακοίνωσις

Ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς Δημοσίας Ἐπισημοσύνης. Ἡμεῖς αἱ Ἀδελφαὶ Ἐπισκέπτριαι τῆς Δημοσίας Ἐπισημοσύνης, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπὸ ὄφιν μας αὐτὸ καὶ νὰ εἴμεθα πρό-

θυμοὶ νὰ προσαρμόσωμεν τὰς ὑπηρεσίας μας καὶ ἐπιδιώξεις μας, ἀφοῦ ἐν συνεργασίᾳ ἀποφασίσωμεν ὥστε ἡ συμβολὴ μας εἰς τὴν προάσπισιν τῆς ὑγείας νὰ εἶναι ἢ περισσότερον ἐνδεικνυμένη.

ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ ΕΝ Τῷ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙῳ

Ὁμιλία τῆς Miss **WONIEERED W. LOGAN**, Καθηγ. Νοσηλευτικῶν Σπουδῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου

Ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις ἀπαιτεῖ ὄλον ἐν μεγαλυτέρας δαπάνας καὶ καλλίτερα εἰδικευμένο προσωπικό. Πόσον ἀποδοτικὰ χρησιμοποιοῦται τοῦτο (καὶ κατὰ πόσον ὠφελεῖ τοὺς ἀσθενεῖς) εἶναι ὡς ἐκ τούτου μεγάλης οἰκονομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς σπουδαιότητος.

Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετάσωμεν τρόπους διὰ τῶν ὁποίων τὰ νοσοκομεία συνέβαλον εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ὡς ἐκ τούτου ἀναφέρομεν ἐν συντομίᾳ ὠρισμένα παραδείγματα.

Ἀνάγκη νοσοκομειακῆς περιθάλψεως

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔκειντο εἰς σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐμεῖς σήμερον θὰ ἐθεωρούσαμε ὡς κέντρα ὑγείας, κάπου εἰς μίαν κοιλάδα πλησίον τῆς θαλάσσης ἢ εἰς τοὺς λόφους κοντὰ σὲ μιὰ πηγὴ, καὶ τὰ ὁποῖα προσέφερον συγχρόνως μὲ τὴν φροντίδα εἰς τοὺς νοσοῦντας, ψυχαγωγίαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, εἰς γειτονικὸν θέατρον.

Τὰ Ῥωμαϊκὰ νοσοκομεία προωρίζοντο πρωτίστως διὰ τοὺς πολυτίμους σκλάβους καὶ στρατιώτας. Ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν τῆς δύναμιν καὶ ὁ στρατιώτης ἦτο ἕνας πολίτης μεγάλης ἀξίας, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ τύχη φροντίδος.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μεσαίωνα, τὸ Νοσοκομεῖον ἐχρησίμευε ὡς ξενῶν δι' ὄλους τοὺς ὁδοιπόρους, διότι ἡ φιλοξενία θεωρεῖται ὡς ἱερὰ Χριστιανικὴ ὑποχρέωσις. Εἰς αὐτὸ τὸ ἄσυλον ἢ Νοσοκομεῖον προσεφέρετο φροντίς μᾶλλον, παρά θεραπεία. Διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ σώματος,

ὅσάκις αὕτη ἦτο δυνατὴ, ἀλλὰ πρωτίστως διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς ψυχῆς.

Τὸ Leprosarium εὑρίσκετο βεβαίως ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως - τόπος διαχωρισμοῦ.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, εἰς πολλὰς δυτικὰς χώρας τὸ Νοσοκομεῖον ἐθεωρεῖτο συνήθως χῶρος ὅπου κανεὶς ἐπήγαινε διὰ νὰ ἀποθάνῃ. Ἀσχέτως πρὸς τὴν διάθεσιν τοῦ προσωπικοῦ, ἔμφασις δὲν ἐδίδετο ἐπὶ τῆς θεραπείας.

Νέα τεχνικὴ μετέφερε τὴν χειρουργικὴν ἀπὸ τὸν ἀπλοῦν ἀκρωτηριασμόν καὶ ἀφαίρεσιν τῶν νοσοῦντων ὀργάνων, εἰς τὴν θεραπείαν διορθώσεως, ἀντικαταστάσεως, πλαστικῆς.

Ἡ εἰσαγωγή τῆς ἀντισηπτικῆς τεχνικῆς ἀπηλευθέρωσε τὸν χειρουργὸν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς θανατηφόρου τραυματικῆς μόλυνσεως, καὶ ἀργότερον μὲ τὴν εἰσαγωγὴν ἀσηψίας καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀναισθητικῶν, μακρὰ καὶ πολὺπλοκαὶ χειρουργικαὶ ἐπεμβάσεις κατέστησαν δυναταί.

Ἀνακαλύψεις ὑπὸ μικροβιολόγων, καὶ ἡ ἐμφάνισις τῶν ἰσχυρῶν καὶ ταχείας δράσεως φαρμάκων ὠδήγησαν εἰς τὸν ἄνευ προηγουμένου ἔλεγχον τῆς μόλυνσεως. Εἶναι ἕνας συνδυασμὸς παραγόντων — ἐπιστημονικῶν, τέλειος ἐξοπλισμὸς, ἀπαιτῶν εἰδικὸν οἶκημα, καλὴν διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ — οἱ ὁποῖοι μετέτρεψαν τὴν εἰκόνα τοῦ Νοσοκομείου τοῦ 19ου αἰῶνος ἀπὸ ἀποκρουστικὸν χῶρον θανάτου εἰς ἐν Ἴδρυμα ὅπου ἡ ἔμφασις δίδεται εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς.

Υπάρχει έλλειψις έπαρκούς Νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Καθώς οί κοινωνικοί, οίκοномиκοί και θρησκευτικοί παράγοντες έχουν αλλάξει, ούτω και ό τρόπος αντιμετώπισεως τῶν προβλημάτων υγείας και ως έκ τούτου και ό τύπος τῆς φροντίδος τοῦ άσθενοῦς διαφέρει.

Αυτοί τοῦτοι οί άσθενεῖς άλλαξαν τόν τύπον τῆς φροντίδος και λαμβάνουν ένεργόν μέρος εἰς τήν θεραπείαν των.

Φροντίς τοῦ άσθενοῦς δέν εἶναι βεβαίως μόνον νοσηλευτική φροντίς. Συμπεριλαμβάνει ιατρικήν φροντίδα, παραϊατρικήν και βοηθητικήν και έξαρτάται επίσης έκ τῆς κατασκευῆς και τῆς διαμορφώσεως τοῦ κτιρίου. Έν έκ τῶν σπουδαίων στοιχείων εἶναι όπωσδήποτε ή φροντίς ήτις δίδεται υπό τῆς άδελφῆς εἰς τόν άσθενῆ. «Οὐδέμια όμάς παρουσιάζει μεγαλυτέραν σπουδαιότητα εἰς τήν καθημερινήν φροντίδα τῆς υγείας», εἶπε ό γενικός χειρουργός τῶν υγειονομικῶν υπηρεσιῶν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν, και ένας διοικητικός διευθυντής νοσοκομείου λέγει : «χωρίς νοσηλευτικήν δέν θα ὑπῆρχε νοσοκομεῖον».

Βεβαίως δέν εἶναι δυνατόν νά σκεφθῶμεν περί τοῦ νοσοκομείου μεμονωμένως. Εἶναι μέρος τῆς κοινωνίας έντός τῆς όποίας εὑρίσκεται. Τό νοσοκομεῖον εἶναι άντανάκλασις τοῦ πέριξ περιβάλλοντος, τῆς γεωγραφικῆς θέσεως, τοῦ κλίματος, τῆς οίκοномиκῆς καταστάσεως, τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων και κοινωνικῶν αντιλήψεων, τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ θέσις τοῦ νοσοκομείου επίσης συχνά επηρεάζει τήν εκπαίδευσιν τῶν Ἄδελφῶν εἰς ποσότητα και ποιότητα και τήν ικανότητα δια τήν πρόσληψιν και διεύρυνσιν τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ.

Πρόκειται νά μιλήσω περί τοῦ προβλήματος τῆς ποσότητος και τῆς χρήσεως τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ.

Όταν χρησιμοποιῶ τήν λέξιν «Ἄδελφή» αναφέρομαι εἰς τόν υπό τοῦ I.C.N. (Διεθνῆς Σύνδεσμος Ἄδελφῶν) δοθέντα όρισμόν.

Ἡ Ἄδελφή εἶναι άτομον τό όποῖον έχει συμπληρώσει πρόγραμμα βασικῆς νοσηλευτικῆς εκπαιδεύσεως και έχει ειδικευθῆ και τῆς έχει δοθῆ τό δικαίωμα εἰς τήν χώραν της νά χορηγῆ τήν πλέον

υπεύθυνον υπηρεσίαν νοσηλευτικῆς φύσεως δια τήν προαγωγήν τῆς υγείας, τήν πρόληψιν τῆς νόσου και τήν φροντίδα τοῦ άσθενοῦς.

Εἰς έν διεθνές συνέδριον εἶναι δύσκολον νά συζητηθῆ μία κατάστασις ήτις εἶναι κοινή εἰς όλόκληρον τόν κόσμον, δι' αυτό τις περισσότερες φορές αναφέρομαι εἰς καταστάσεις άφορώσας τόν Καναδά, τās Ἡνωμένας Πολιτείας και τήν Μ. Βρεταννίαν, διότι εἰς αυτές τās χώρας έχω εργασθῆ. Ἡ κατάστασις τήν όποίαν περιγράφω όπωσδήποτε έχει σχέσιν με πολλές από τās χώρας τοῦ Δυτικοῦ κόσμου με άνεπτυγμένην βιομηχανίαν.

Τό πρόβλημα έξασφαλίσεως νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Ἐλλειψις νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ

Κατά τόν χρόνον καθ' όν παρατηρεῖται μεγάλη άνάγκη υγειονομικῶν υπηρεσιῶν, φαίνεται ότι ὑπάρχει έλλειψις νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ.

Συμφώνως πρός τήν έκθεσιν τῆς Π.Ο.Υ. ή όποία έδημοσιεύθη τό περασμένον έτος, ή ειδική επί τῶν νοσηλευτικῶν θεμάτων επιτροπή αναφέρει : «Έν έκ τῶν μεγαλυτέρων προβλημάτων, πού αντιμετώπιζουσι οί ιθύνοντες τῶν υγειονομικῶν υπηρεσιῶν και οί άδελφές, εἶναι πῶς νά χορηγήσουν τήν απαιτουμένην νοσηλευτικήν φροντίδα εἰς ποσότητα και ποιότητα, πού γνωρίζουσι ότι απαιτεῖται».

Έν πρόσφατον κύριον άρθρον τοῦ Nursing Times τονίζει ότι, ή ποσότης δέν θα έπρεπε νά άγνοῖται. Λέγει : «Ἡ αντιμετώπισις τοῦ προβλήματος δια περισσοτέραν νοσηλευτικήν φροντίδα, χωρίς τοῦτο νά μειώνη τήν ποιότητα, εἶναι ένα δίλημμα τό όποῖον αντιμετώπιζουσι οί ιθύνοντες τοῦ νοσηλευτικοῦ επαγγέλματος ανά τόν κόσμον. Εἰς τās δυτικάς χώρας φαίνεται ότι οί Ἄδελφές έχουν αναζητήσῃ τήν ποιότητα, ένῶ τείνουσι νά άγνοήσουν τήν άνάγκην μεγαλυτέρου αριθμοῦ προσωπικοῦ».

Ἄναμφιβόλως εἶναι δυνατόν νά έχωμεν ποσότητα άνευ ποιότητος. Ἄμφιβάλω όμως εάν εἶναι δυνατόν νά δοθῆ φροντίς ποιότητος εἰς όλους τούς άσθενεῖς, όταν ὑπάρχη έλλειψις προσωπικοῦ.

Ἡ Miss Kathleen Jones, καθηγήτρια τῆς Διοικήσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς York εἰς Ἀγγλίαν, ἐξετάζουσα τὸ θέμα τῆς ποσότητος, ὑποστηρίζει ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν περιορίζεται εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν.

Ἀπὸ τὰς Η.Π.Α., Καναδᾶ, Γαλλίαν, Γερμανίαν, Σκανδιναυϊκὰς χώρας καὶ ἄλλα μέρη ἀποστέλλονται ἐπίσημοι στατιστικαὶ ἐκθέσεις διαπραγματευόμεναι τὸ ἴδιον θέμα: Δυσκολία προσελεύσεως ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ.

Ἀλλὰ φαίνεται ἀπίστευτον νὰ ὁμιλοῦμε περὶ ἐλλείψεως ἀδελφῶν ὅταν, ὅπως ἡ Dr. Jones λέγει διὰ τὴν Μ. Βρεταννίαν, «Ἐπάρχει καλυτέρα ἀναλογία ἀδελφῆς - ἀσθενοῦς ἀπ' ὅ,τι ὑπῆρξε ποτὲ κατ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα».

Πῶς ὅμως ἐδημιουργήθη τὸ πρόβλημα ἐλλείψεως νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ;

Αὔξεις τῶν ἀναγκῶν τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ

Τὸ πρόβλημα εἶναι πολύπλοκον. Πρωτίστως οἱ ὅροι ἐργασίας τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἔχουν βελτιωθῆ τὰ τελευταῖα ἔτη. Αἱ ὥραι ἐργασίας ἔχουν μειωθῆ καὶ ἡ κατ' ἔτος ἀδεια ἔχει αὐξηθῆ καὶ πάντα ταῦτα ἔχουν ἐπιδεινώσει τὴν καταφανῆ ἐλλειψιν. Κατ' οὐσίαν τὸ πρόβλημα εἶναι ὅπως δὴποτε πρόβλημα προσφορᾶς καὶ ζητήσεως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων εἰς τὸν πλανήτην μας αὐξάνεται κατ' ἐναλλασσομένην ἀξίαν (ἀναλογία) καὶ ἡ αὔξεις τοῦ πληθυσμοῦ σημαίνει ὅτι περισσότερα ἄτομα ἐνδέχεται νὰ ἀρρωστήσουν. Ἡ διάρκεια ζωῆς ἔχει ἐπίσης αὐξηθῆ. Ἐτσι, περισσότερα ἄτομα χρειάζονται νοσηλευτικὴν φροντίδα.

Πράγματι, κάθε εὐρωπαϊκὴ χώρα διαθέτει ὑγειονομικὴν (ὑπηρεσίαν), περίθαλψιν (ἂν καὶ ὁ τύπος διαφέρει) καὶ τοῦτο πιθανῶς νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς υγείας, ἀλλὰ ἡ Dr. Jones μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ καλὴ παρακολούθησις τῆς υγείας δὲν συντελεῖ ἀπαραιτήτως εἰς τὴν δημιουργίαν υγιοῦς πληθυσμοῦ. «Διατηρεῖ τὸ ἄτομον δραστήριον, τὸ ὁποῖον, διαφορετικὰ, θὰ μπορούσε νὰ ἀσθενῆ χρονίως, καὶ διατηρεῖ ἐπίσης εἰς τὴν ζωὴν (καὶ εἰς χρεῖαν περαιτέρω φροντίδος) ἀσθενεῖς,

οἵτινες θὰ εἶχαν ἄλλως ἀποθάνει. Ἡ μείωσις τῆς θνησιμότητος συνοδεύεται μὲ αὔξησιν τῆς νοσηρότητος». Ἐπὶ πλέον, καλυτέρα ὑγειονομικὴ διαφώτισις ὀδηγεῖ τὸ κοινὸν «εἰς ζήτησιν νοσοκομειακῆς περιθάλψεως διὰ νοσήματα ἄτινα ὀλίγα ἔτη πρὶν δὲν θὰ ἐτύγχανον οὐδόλως τῆς προσοχῆς τοῦ ἱατροῦ». Ἐπομένως ὁ τύπος τῆς φροντίδος ἔχει μεταβληθῆ, διότι ὁ χρόνος παραμονῆς τοῦ ἀσθενοῦς ἐν τῷ Νοσοκομίῳ ἔχει περιορισθῆ κατὰ πολὺ, μὲ ἀποτέλεσμα ἓνας μεγαλύτερος ἀριθμὸς ἀσθενῶν νὰ νοσηλεύεται ἐν τῷ Νοσοκομίῳ κατ' ἔτος.

Εἰς πλεῖστα Μαιευτικὰ τμήματα εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν καὶ Βρεταννίαν, οἱ μητέρες εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται τοῦ Νοσοκομείου ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν καὶ εἰς γενικὰ νοσοκομεία ἢ πρώϊμος ἔγερσις, μεταξὺ τῶν ἄλλων παραγόντων, ἔχει συντομεύσει τὴν ἔξοδον τῶν ἀσθενῶν. Ἐπάρχει πράγματι μεγάλη ἀνάγκη στὴ νοσηλευτικὴ φροντίδα ἐν τῷ νοσοκομίῳ.

Προσέλευσις ὑποψηφίων εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἀδελφῆς

Ἄν καὶ ἡ νοσηλευτικὴ δὲν ἦτο πάντα ὅπως τὴν γνωρίζομεν κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ἔχει ἀναπτυχθῆ εἰς γυναικεῖον ἐπάγγελμα. Ἐθεωρεῖτο ὡς εὐυπόληπτον ἐπάγγελμα δι' ἀγάμους, συχνὰ καλῶς μορφωμένες γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἦσαν προετοιμασμέναι νὰ ἀφιερῶσουν τὴν ζωὴν των εἰς τὴν ἐργασίαν των. Ἡ ἐκλογή ἐπαγγέλματος ἦτο περιορισμένη. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 20οῦ αἰῶνος, καὶ αἱ εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεως στὶς ἐλεύθερες ὥρες ἦσαν περιορισμέναι.

Ὅπως ξεύρω, ἀπὸ μίαν συνάδελφον, ἡ ὁποία ἦτο τελευταίως στὴν Αὐστρία, τὰ θρησκευτικὰ νοσηλευτικὰ τάγματα ἀντιμετωπίζουν ἐπίσης τὸ πρόβλημα συνεχῶς μικροτέρου ἀριθμοῦ ὑποψηφίων. Ὀλιγώτεροι δεσποινίδες ἐπιθυμοῦν νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὰ θρησκευτικὰ τάγματα. Ἡ ἀφωσιωμένη ἀγάμος γυναῖκα, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ σπονδυλικὴ στήλη τοῦ ἐπαγγέλματος, ταχέως ἐξαφανίζεται. Ἡ Dr. Jones ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν εἰς τοὺς δημογραφικοὺς παράγοντας, οἵτινες ἐπηρεάζουν τὴν προσέλευσιν Ἀδελφῶν.

Εἰς χώρας, αἱ ὁποῖαι ἠσχολήθησαν μὲ τὸ θέμα τῆς βιομηχανοποιήσεως, ἐπῆλθεν ἀλλαγὴ εἰς τὴν ἰσορροπίαν τοῦ γένους τοῦ πληθυσμοῦ. Εἶναι γεγονός ἀποδεδειγμένον στατιστικῶς ὅτι περισσότεροι ἄρρενες ἀπὸ θήλειες γεννῶνται, ἀλλὰ εἰς τὸ παρελθὸν ὀλιγώτεροι ἄρρενες ἐπιζοῦσαν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως. Σήμερον εἰς τὰς περισσότερας βιομηχανικὰς χώρας, μὲ βελτιωμένην τὴν πρὸ τῆς μητρότητος μαιευτικὴν καὶ παιδικὴν φροντίδα, περισσότερα ἄρρενα νήπια ἐπιζοῦν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ παραδείγματι, ὑπάρχουν περισσότεροι ἄνδρες ἀπὸ γυναῖκες εἰς κάθε ἡλικίαν, ἕως τὴν ἡλικίαν τῶν 55 ἐτῶν. Εἰς Νορβηγίαν ἕως τὴν ἡλικίαν τῶν 50 ἐτῶν, εἰς Ἑλβετίαν καὶ Γαλλίαν ἕως 40 ἐτῶν, εἰς Βέλγιον 35, καὶ ἕως 30 ἐτῶν εἰς τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας. Ὡς ἐπακόλουθον αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶναι ὁ πρῶτος γάμος τῶν νεαρῶν ἀγοριῶν.

Παρατηρεῖται ὅτι πολλὰς γυναῖκες παραιτοῦνται μετὰ τὸν γάμον, ἢ ἀφοῦ ἀποκτήσουν οἰκογένειαν. Ἡ κατάστασις γίνεται περισσότερο πολύπλοκος διότι διαφοροὶ οἰκονομικοὶ τομεῖς συναγωνίζονται διὰ τὴν πρόσληψιν θηλέων ὑπαλλήλων. Παρατηρήθη ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ εὐκαιρίαι ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, προσφέρονται εὐρέως εἰς τὰς γυναῖκας.

Τὸ ἐπάγγελμά μας ἀπαιτεῖται νὰ υἱοθετήσῃ ρεαλιστικὰ κίνητρα, τὰ ὁποῖα θὰ δελεάσουν τὰς ὑποψηφίους ἀδελφὰς καὶ ἴσως θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν ὅλον ἐπιπλέον περισσότερο τοὺς ἄρρενας, οἵτινες συνήθως δὲν ἐγκαταλείπουν τὸ ἐπάγγελμα μετὰ τὸν γάμον.

Ἐγγαμο νοσηλευτικὸ προσωπικὸ

Ἀντὶ ν' ἀναζητοῦμε περισσότερας νέας ὑποψηφίας ἀδελφὰς, μία μέθοδος βελτιώσεως νοσηλευτικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῶν ἐγγάμων ἀδελφῶν.

Ὅπως ἀνέφερα εἰς μίαν ὁμιλίαν μου τὸ 1965, κάτι ἐποικοδομητικὸν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὥστε νὰ χρησιμοποιοῦμε αὐτὸ τὸ ἀξιόλογον ἀπόθεμα τῆς νοσηλευτικῆς

δυνάμεως καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν πρόληψιν καὶ μείωσιν τῶν προβλημάτων, ἅτινα ἀναποφεύκτως ἐγείρονται ὅταν ἡ πίστις τῆς ἐγγάμου γυναῖκας μοιράζεται μεταξὺ οἰκογενείας καὶ ἐπαγγελματικῶν εὐθυνῶν. Μία πρόσφατος ἐπισκόπησις ὑπὸ τῆς Dan Mason ἐπιτροπῆς νοσηλευτικῆς ἐρεῦνης ἀναφέρεται ἐπὶ τῶν παραγόντων οἵτινες πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ὅταν καλοῦνται ἔγγαμοι ἀδελφαὶ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των. Ἦδη πολλὰ νοσοκομεῖα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τῶν Παρισίων διαθέτουν Creches καὶ νηπιαγωγεῖα διὰ τὰ παιδιὰ τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ εἰς τὴν Κοπεγχάγη π.χ. διατίθενται εἰδικὰ διαμερίσματα εἰς τὰς ἐγγάμους ἀδελφὰς.

Οἱ πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Bowlby πιθανὸν νὰ ἀντιδρούσαν εἰς τὴν πρόσκλησιν (δεδεασμὸν) τῶν μητέρων μικρῶν παιδιῶν διὰ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ὡς Ἀδελφαί. Ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπῆρχε ἀσφαλῶς ἀντίρρησης εἰς τὸ νὰ κληθοῦν αἱ ἔγγαμοι μέσης ἡλικίας ἀδελφαί, τῶν ὁποίων τὰ παιδιὰ ἔχουν μεγαλώσει. Αἱ ἀδελφαὶ αὐταὶ διαθέτουν συνήθως πλουσίαν πείραν ἐν σχέσει μὲ τὰς διανθρωπίνους σχέσεις, τὴν ὁποίαν προσφέρουν μαζὶ μὲ τὰς ἐπαγγελματικὰς τῶν γνώσεις καὶ δεξιότητες. Ἡ διοργάνωσις διαφόρων διαλέξεων θὰ βοηθήσῃ αὐτὰς νὰ ἀνανεώσουν τὰς γνώσεις των καὶ νὰ ἐνδιαφερθοῦν ἀκόμη περισσότερο διὰ τὸ ἐπάγγελμα. Πράγματι, εἰς μίαν Σχολὴν τοῦ Καναδᾶ, ἡλικιωμέναι γυναῖκες καλοῦνται νὰ παρακολουθήσουν βασικὸν πρόγραμμα τῆς νοσηλευτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὁ Καναδᾶς ἐδημιούργησε τὴν πρώτην σχολὴν Ἀδελφῶν εἰς τὸν κόσμον, εἰδικῶς ὀργανωμένην διὰ γυναῖκας ἄνω τῶν 30 ἐτῶν. Τὸ προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου ὑπέδειξεν ὅτι ἓνας ἄμεσος τρόπος διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῆς ἐλλείψεως τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, θὰ ἦτο ἡ πρόσληψις ἡλικιωμένων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν νοσηλευτικὴν, ἀλλὰ αἱ ὁποῖαι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκπαιδευθοῦν ὑπὸ εἰδικὰς συνθήκας σύμφωνα μὲ τὶς δυνατότητες καὶ τὶς ἀνάγκας τους. Γνωρίζω ὅτι ἡ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀντιμετώπι-

σις έχει αποδειχθῆ ἐπιτυχῆς μέχρι σήμερον.

Χρῆσις τοῦ βοηθητικοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ

Ἐνας ἄλλος τρόπος διὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἔλλειψιν εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ προσωπικοῦ τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τὰς διπλωματούχους εἰδικευμένας Ἀδελφάς· καὶ τοῦτο ἔχει γίνῃ εἰς πολλὰς ἀπὸ τὰς βιομηχανικὰς χώρας. Καὶ οὕτω τὸ πρόβλημα ἀλλάζει. Δὲν παρατηρεῖται μεγάλη ἔλλειψις προσωπικοῦ, ὅσον ἀλλαγὴ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς νοσηλευτικῆς ομάδος. Ὑπάρχει ὄχι μόνον ἐπαγγελματικὰ κατηρτισμένον προσωπικόν π.χ. διπλωματοῦχοι ἀδελφαὶ καὶ μαθήτριά, ἀλλὰ συνυπάρχει μία ὅλον ἐν ἀξανομένη ἐκατοστιαία ἀναλογία μὴ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι τόσον ἡ μεγάλη ἔλλειψις ἢ ὁ μικρὸς ἀριθμὸς, ἀλλὰ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ προσωπικοῦ τῆς νοσηλευτικῆς ομάδος μὲ τὴν ἐλαχίστην (ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ) ἐκπαίδευσιν. Πολλὰ ἔργασιαι, αἵτινες ἐγένοντο πάντα ὑπὸ διπλωματούχου ἀδελφῆς, θὰ μπορούσαν πολὺ καλὰ νὰ ἐκτελεστοῦν ὑπὸ μὴ ἀδελφῆς, καὶ κατ' οἶκον πολλὰ ἀπ' αὐτὰς τὰς δραστηριότητας ἐκτελοῦνται ὑπὸ ἐνὸς μέλους τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ χρῆσις μὴ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν νοσηλευτικὴν ομάδα ὅπωςδὴποτε προϋποθέτει ἀλλαγὴ τῆς στάσεως καὶ τῆς νοσηλευτικῆς ὁργανώσεως. Θὰ εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ἐνθυμηθῶμε τὰ στοιχεῖα ὁργανώσεως τῶν διαφόρων τύπων τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος.

Ὁργάνωσις τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Μέθοδος περιπτώσεως (Case Method)

Διὰ τὸν προγραμματισμὸν τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος, σύμφωνα μ' αὐτὴν τὴν μέθοδον ὁργανώσεως, ἡ διπλωματοῦχος ἀδελφή, αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ, δίδει ὅλην τὴν νοσηλευτικὴν φροντίδα εἰς τὸν ἀσθενῆ. Αὕτη δυνατὸν νὰ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ ἕνα, δύο, τρεῖς ἢ περισσοτέρους ἀσθενεῖς. Κατωτέρω δίδεται ἡ διαγραμματικὴ ἀναπαράστασις τῆς ὁργανώσεως καὶ τὸ στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἡ διευθέτησις αὐτὴ θεωρεῖται ἰδεώδης διὰ τὴν οὕτω καλουμένην «ὠλοκληρωμένην νοσηλευτικὴν φροντίδα τοῦ ἀσθενοῦς».

Εἰς τὴν διπλωματοῦχον Ἀδελφὴν δίδεται πλήρης εὐθύνη γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς ἱκανοποιεῖ τὴν ἀδελφὴν.

Εἰς περίπτωσιν ἐλλείψεως τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, ἡ μέθοδος αὐτὴ δὲν εἶναι ἐφαρμόσιμος, ἐκτὸς εἰδικῶν περιπτώσεων ἀνάγκης.

2. Jobo Assignment (Ἀνάθεσις ἔργασίας)

Εἰς τὴν βιομηχανίαν ὁ καταμερισμὸς τῆς ἔργασίας ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι μέθοδος οἰκονομικὴ καὶ τὸ ἐργάζεσθαι «κατὰ εἶδος ἔργασίας» (by process) ἔγινε δημοφιλές. Μεταφέροντες αὐτὴν τὴν μέθοδον εἰς τὴν νοσηλευτικὴν, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ φροντίς τοῦ ἀσθενοῦς χωρίζεται εἰς ἔργασίαν ἀπονεμομένην εἰς τὰ διάφορα ἐπίπεδα τοῦ προσωπικοῦ μὲ διαφόρους ἱκανότητας.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἐδημιούργησε τὴν ἱεραρχίαν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἔργασιῶν. Μία μαθήτριά, ἡ ὁποία ἐκτελεῖ τὴν ἰδίαν ἔργασίαν διὰ πολλοὺς ἀσθενεῖς, μὲ τὴν συνεχῆ ἐπανάληψιν ἀποκτᾷ ταχύτητα καὶ ἔτσι ἐκτελεῖ νοσηλείας εἰς μικρότερον χρονικὸν διάστημα.

Εἰς αὐτὸν τὸν τύπον τῆς ὁργανώσεως τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος, τὸ ὀλιγώτερον εἰδικευμένο προσωπικόν εὐρίσκεται πιὸ κοντὰ στὸν ἀσθενῆ καὶ δαπανᾷ περισσότερον χρόνον μαζί του, διότι ἡ ἀτομικὴ περιποίησις τοῦ ἀσθενοῦς δὲν ἀπαιτεῖ εἰδικευμένο προσωπικόν. Τὸ πιὸ εἰδικευμένο προσωπικόν, αἱ διπλωματοῦχοι ἀδελφαί, «ἔχουν σχετικῶς ὀλιγώτερες καὶ μικροτέρου χρονικοῦ διαστήματος (ὀλιγόλεπτες) εὐκαιρίες ἐπαφῆς μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς, διότι ἐκτελοῦν τέτοιες ἔργασίες, ὡς χορήγησις φαρμάκων καὶ ἐκτέλεσις εἰδικῶν νοσηλειῶν — ἡ κατάστασις δὲ αὐτὴ ἀναφέρεται ὡς «ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀσθενοῦς». Ὅταν ἡ νοσηλευτικὴ φροντίς ὁργανοῦται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι δύσκολον δι' ἕνα ἄτομον, τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖ ἕνα εἶδος ἔργασίας, νὰ ἰδῆ τὸν ἀσθενῆ ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἔτσι

ὁ ἀσθενὴς ὑποτάσσεται εἰς ἓν σύστημα συχνὰ αὐστηρό. Ἄλλὰ φαίνεται ὅτι πολλοὶ ἀσθενεῖς ἔχουν ἀποδεχθῆ αὐτὸ τὸ σύστημα.

3. Ὀμαδικὴ νοσηλευτικὴ

«Ἡ πραγματοποίησις κάθε ἰδέας γίνεται ὅταν φθάσῃ ἢ κατάλληλη στιγμή» εἶπε ὁ Goethe, καὶ νομίζω ὅτι τοῦτο θὰ μπορούσε νὰ λεχθῆ περὶ τοῦ τύπου ὀργανώσεως τὴν ὁποίαν καλοῦμεν Ὀμαδικὴ Νοσηλευτικὴ. Ἡ μέθοδος αὐτὴ συμπεριλαμβάνει βασικῶς μικρὰν ὁμάδα ἀτόμων (διπλωματοῦχος ἀδελφὴ, μαθήτρια, βοηθητικὴ), τῆς ὁποίας τὰ μέλη συνεργάζονται διὰ ν' ἀντιμετωπίσουν τὰς ἀνάγκας μικρὰς ὁμάδος ἀσθενῶν.

Ἡ διπλωματοῦχος ἀδελφὴ εἶναι ἡ ἀρωγός, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἐργάζεται πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς μετὰ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ὁμάδος, ἐπιβλέπουσα, καθοδηγοῦσα καὶ διδάσκουσα. Ἡ ἀρχηγὸς τῆς ὁμάδος δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀσθενοῦς». Αὐτὴ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν φροντίδα ὅλων τῶν ἀσθενῶν πού ἔχουν κατανεμηθῆ εἰς τὴν νοσηλευτικὴν ὁμάδα, καὶ αὐτὴ δίδει ἄμεσον νοσηλευτικὴν φροντίδα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι μόνον ἀρχηγὸς ἢ διπλωματοῦχος, ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ νοσηλευτικὴν φροντίδα.

Ἡ ἰδέα τῆς ὀμαδικῆς νοσηλευτικῆς δὲν εἶναι νέα. Μία καλὴ προϊσταμένη ὑποκινεῖ πάντα τὰς Ἀδελφάς τῆς δι' ὀμαδικὴν ἐργασίαν καὶ καλλιεργεῖ τὸ ὀμαδικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ ἡ ὀμαδικὴ νοσηλευτικὴ ὡς τύπος ὀργανώσεως εἶναι σχετικῶς νέα. Ἡ χρῆσις τοῦ συστήματος αὐτοῦ δὲν μεταβάλλει τὸν σκοπὸν, ἀπλῶς ἀλλάζει τὴν μέθοδο διὰ τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἐπιτυγχάνεται. Μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ βοηθητικοῦ νοσηλευτικοῦ, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰ κενὰ πού δημιουργοῦνται λόγω ἐλλείψεως διπλωματοῦχων ἀδελφῶν, ἡ ὀμαδικὴ νοσηλευτικὴ φαίνεται ὡς ἀποδοτικὴ μέθοδος νοσηλευτικῆς φροντίδος, πού προσπαθεῖ νὰ συνδυάσῃ ποσότητα καὶ ποιότητα, καὶ τῆς ὁποίας αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ δύνανται νὰ τροποποιηθοῦν ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς διαφόρους καταστάσεις. Νομίζω ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰς μεθόδους ὀργανώσεως τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος.

4. Σχέσις μεταξὺ νοσηλευτικῆς φροντίδος ποιότητος καὶ δυνάμεως τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ

Πλεῖσταί ἐρευνᾶι ἔχουν διενεργηθῆ διὰ νὰ εὑρεθῆ ἂν ὁ τύπος τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἐπηρεάζει τὴν ποσότητα τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος τὴν παρεχομένην εἰς τὸν ἀσθενῆ. Π.χ. κατὰ τὸ 1958 μία πολὺ λεπτομερὴς διερεύνησις ἐγένετο ὑπὸ Abdallah καὶ Levine καὶ μία μελέτη ὑπὸ Safford καὶ Schlotfeldt ἀνεκοινώθη τὸ 1960.

Ἡ Miss Brown εἰς τὸ βιβλίον τῆς «Νεώτεροι ἀντιλήψεις περὶ τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος τοῦ ἀσθενοῦς», μέρος II, σχολιάζει ὠρισμένας ἐρεῦνας αἱ ὁποῖαι ἔγιναν διὰ νὰ ἀποδείξουν, τὴν ἀναλογίαν «νοσηλευτικὸ προσωπικὸ - ἀσθενεῖς» καὶ τῆς ποιότητος τῆς παρεχομένης νοσηλευτικῆς φροντίδος.

Βεβαίως ἕως τώρα μικρὰ ἐρεῦνα ἔχει διενεργηθῆ ὅσον ἀφορᾷ τὴν φύσιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς πρακτικῆς νοσηλευτικῆς καὶ ἐν ἀπὸ τὰ πλέον ἀκανθώδη προβλήματα εἶναι ἡ ἐκτίμησις τῶν τελικῶν τῆς προϊόντων, ἢ ἀξιολόγησις τῆς φροντίδος πού δίδεται εἰς τὸν ἀσθενῆ. Ἐν τῇ προσπάθειά μας νὰ συσχετίσωμεν τὴν ποιότητα πρὸς τὴν δύναμιν καὶ σύνθεσιν τοῦ Νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, προσεγγίζομεν μίαν μόνον πλευρὰν τοῦ προβλήματος τῆς ἀξιολογήσεως τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος πρὸς τὸν ἀσθενῆ.

Μείωσις ἀπαιτήσεων διὰ Νοσηλευτικὸ Προσωπικὸ.

Μείωσις φόρτου ἐργασίας, καθὼς ἐπίσης πρόσληψις περισσοτέρων ἀδελφῶν καὶ κατὰ τὸ δυνατόν καλύτερη ὀργάνωσις τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, ἓνας ἄλλος τρόπος νὰ ἐλαττώσωμε τὴν ἔντασι ἐλλείψεως ἀδελφῶν, θὰ ἦτο νὰ ἀπαιτήσωμε ὀλιγώτερα ἀπὸ τὴν ἐκπαιδευομένη ἀδελφὴ. Νὰ ἐλαττώσωμε τὸν φόρτον ἐργασίας. Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν μας τὸ πρόβλημα τοῦτο μετὰ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν ἀντιμετώπισι, συνεστήσαμε τὴν κεντρικὴν ὑπηρεσίαν ἀποστειρώσεως, τὴν ὑπηρεσίαν ἱματισμοῦ καὶ προμηθειῶν, καὶ προσελάβαμε γραμματεῖς καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ ὥστε νὰ ἀπαλ-

λάξουμε την εκπαιδευομένη αδελφή από μη νοσηλευτικές υπηρεσίες.

Μείωσις ωρών φροντίδος

Ένας άλλος τρόπος δια να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της παροχής συνεχούς και επί επτά ημέρας την εβδομάδα φροντίδος, είναι οι διάφορες έρμηνείες της Προοδευτικής Φροντίδος του άσθενούς. Μία εκ των εφαρμογών αυτής είναι η ύπαρξις των πενθημέρων νοσοκομείων (Δευτέρα - Παρασκευή), τα ημερήσια Νοσοκομεία όπου οι άσθενείς παραμένουν όλην την ημέραν και το έσπέρας πηγαίνουν εις τας οικίας των, και οι νυκτερινές Στέγες, όπου οι άσθενείς εξέρχονται την ημέρα δια να εργάζονται και το έσπέρας επανέρχονται δια να εύρεθουν κάτω από μίαν ασφαλή στέγη.

Χρήσις του αυτοματισμού

Μία άλλη μέθοδος δια να ελαττώσουμε την ανάγκη της δεξιοτεχνίας του ανθρώπου είναι να κάνωμε σωστή χρήσι των μηχανημάτων. Ζούμε εις αιώνα τεχνολογίας, αλλά οι άδελφές φαίνεται να είναι βραδείες εις το να δρέψουν τα όφελι των προσφάτων ανακαλύψεων. Εις μίαν Βρεταννικήν έφημερίδα, την 9ην 'Απριλίου υπήρχε ένα άρθρο με τίτλο «'Επανάστασις δια του Computer». Ο συγγραφεύς, Καθηγητής της Πειραματικής Ψυχολογίας εις το Πανεπιστήμιον του Sussex εις την 'Αγγλία, λέγει: «Είμεθα εις τα πρόθυρα μιᾶς επαναστάσεως εις τας συνθήκας της ανθρωπίνης υπάρξεως, η οποία θα κάνη την Βιομηχανική 'Επανάστασι να ωχρηᾶ. Εις χρονικόν διάστημα 50 έτων ο κόσμος θα είναι αφάνταστα διαφορετικός (υποθέτω ότι αυτό το είπαν και οι άνθρωποι του 1900). 'Η αλλαγή θα επέλθη από τας προόδους των γνώσεών μας εις το πώς να διεκπεραιώνουμε τις πληροφορίες. 'Ακριβώς όπως η Βιομηχανική επανάστασις μας ώδήγησε εις την αντικατάστασι της ενεργείας, έτσι η 'Επανάστασις του ηλεκτρον. έγκεφάλου θα μας ώδηγήση εις την αντικατάστασι της νοημοσύνης του έγκεφάλου υπό της νοημοσύνης του ηλεκτρονικου έγκεφάλου. Ο ηλεκτρονικός έγκεφαλος δύναται να

κάνη εντός ολίγων λεπτών υπολογισμούς τους οποίους ο άνθρωπος θα απαιτούσε αιῶνες για να τους κάνη».

Ο Καθηγητής συνεχίζων θίγει το γεγονός ότι τόσο λίγα γίνονται εις την Βρεταννία δια να μορφωθῆ η νεολαία εις το θέμα του αυτοματισμού. Θεωρεῖ την παράλειψιν αυτήν ως μία έθνική συμφορά.

Ο Zilfred Card, ο οποίος είναι Καθηγητής της 'Ιατρικής, εν σχέσει με τα Μαθηματικά και τον ηλεκτρον. έγκεφαλο εις το Πανεπιστήμιον της Γλασκώβης εις Σκωτίαν, γράφει: «Μερικοί μισούν την έρευνα αυτών των ιδεών (χρησιν ηλεκτρονικων έγκεφάλων), φοβούμενοι ότι θα αφαιρέσουν το ανθρώπινον στοιχείον από την ιατρική... Το να αναθέσουμε μέρος της εργασίας εις την μηχανή ελευθερώνει τον άνθρωπο δια εργασία, την οποίαν μόνον αυτός δύναται να κάμη. Ο Καθηγητής Card ώμιλουσε δια την ιατρική φροντίδα, αλλά το ίδιο δύναται να λεχθῆ και για την νοσηλευτική φροντίδα. 'Εμείς, ως άδελφαί, έχουμε ακούσει ταπεινωτικές παρατηρήσεις δια την ηλεκτρονική αδελφή και πιστεύουμε ότι η νοσηλευτική δεν μπορεί να γίνη από μηχανές. 'Εχουμε δίκαιο. 'Η νοσηλευτική είναι μία προσωπική υπηρεσία η οποία ενδιαφέρεται για τον άνθρωπο και φροντίζει δι' αυτόν. 'Αλλά οι μηχανές και τα ηλεκτρονικά μέσα μπορούν να μας βοηθήσουν.

'Η εγκατάστασις του πρώτου Βρεταννικου 'Ιατρικου Κέντρου έσημείωσε την εισαγωγή νέων ιδεών και τεχνικής εις την ιατρική «τόσο έντονη όσο ποτέ άλλοτε εις την ιστορία» λέγει ο Dr. Payne εις το περιοδικόν Nursing Mirror και συνεχίζει «Οι εφαρμογές είναι τόσες πολλές, ώστε κάθε αδελφή, ιατρός, φαρμακοποιός, μηχανικός νοσοκομείων και διευθυντής θα επηρεασθῆ ριζικά καθώς γίνεται η επανεκτίμησις των διαφόρων λειτουργιών και υιοθετούνται καινούργιες». Αναφέρει παραδείγματα εφαρμογής του αυτοματισμού εις την βιολογίαν του μορίου, εις την δια ακτινοβολίας θεραπείαν του καρκίνου, την παρακολούθησιν του άσθενούς, εις την σύνθεσιν του διαιτολογίου και περιγράφει ένα αυτόματο μικρό φαρμακείο δια τας ανάγκας της νοσηλευ-

τικῆς μονάδος, τὸ ὁποῖον θὰ συμπληρώνη τις προμήθειες τῶν φαρμάκων τῆς κοινῆς χρήσεως.

Εἰς ἓνα ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο «Αὐτοματισμός : ἡ ἐπίδρασις του εἰς τὸ Νοσοκομεῖον» ὁ R. L. Rowom προλέγει ὅτι τὸ διάγραμμα τοῦ ἀσθενοῦς θὰ εἶναι μία μπομπίνα ἠλεκτρικῆς ταινίας. «Ὅλο τὸ ἱστορικὸ τοῦ ἀσθενοῦς δύναται νὰ τεθῆ κατ' εὐθεΐαν εἰς τὸν ἠλεκτρονικὸν ἐγκέφαλο καὶ κατόπιν νὰ μετατρέπεται σὲ γραπτὸ τύπο ἢ τυπώνεται σὲ ὀθόνη τύπου τηλεοράσεως. Ἐφ' ὅσον οἱ ἠλεκτρονικὲς πληροφορίες δύναται νὰ διαβιβασθοῦν διὰ τηλεφωνικῶν γραμμῶν, εἶναι δυνατὸν τὸ ἱστορικὸν ἑνὸς ἀσθενοῦς νὰ ληφθῆ ἀπὸ ἄλλο νοσοκομεῖο διὰ τοῦ σχηματισμοῦ μόνον ἑνὸς εἰδικοῦ ἀριθμοῦ καὶ διὰ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ διὰ τῶν ἠλεκτρονίων ροὴ ἐκ τοῦ διαγράμματος τοῦ ἀσθενοῦς θὰ ἀναπαραχθῆ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τὸ ὁποῖον αἰτεῖ τὸ διάγραμμα. Ἔτσι φαίνεται ὅτι τὰ παλαιὰ διαγράμματα εἰς τὸ Τμῆμα Ἀρχείων θὰ ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν.

Ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος δύναται ἐπίσης νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν διευθύνουσαν ἀδελφὴν εἰς τὸ νὰ κατανέμῃ τὸ προσωπικὸ σύμφωνα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀσθενῶν, καθὼς καὶ ὡς ἓνα μαθηματικὸ ὄργανο ποὺ νὰ δίδῃ τὴν ἀπάντησιν. Ἡ ἀπόφασις βέβαια βασίζεται στὸν ἀνθρώπινον νοῦ. Ἐνας κεντρικὸς ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος θὰ μπορούσε νὰ συγκρατῆ ὅλες τις πληροφορίες ποὺ δίδονται εἰς κάθε ἀσθενῆ (εἰς τὸ νοσοκομεῖο), σὲ ὁποιαδήποτε στιγμή. Ἡ διαγνωσις διὰ κάθε ἀσθενῆ θὰ ὑποδεικνύῃ τὴν ἰατρικὴ καὶ νοσηλευτικὴ φροντίδα, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν, π.χ. τὴν φυσικὴν κατάστασι, τις διαιτητικὰς ἀνάγκας καὶ τὸν βαθμὸν ἐξαρτήσεως. Ὁ Payne λέγει ὅτι, καθὼς υἱοθετεῖται ἓνα τέτοιο μέσον, θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσι τῆς νοσηλευτικῆς εἰς τὴν μονάδα, μεγάλο μέρος τῆς ὁποίας θὰ ἐλέγχεται ἀπὸ ἓνα κεντρικὸ γκρούπ.

Τὸ μέλλον ἐπιφυλάσσει μηχανικὴ βοήθεια τοῦ πάσχοντος, ἀλλὰ ἡ ἐπιτυχία τοῦ αὐτοματισμοῦ εἰς τὴν νοσηλευτικὴν φροντίδα τοῦ ἀσθενοῦς θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν

ικανότητα τῆς ἀδελφῆς, διότι ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος δὲν θὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτήν, μᾶλλον θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ αὐτήν. Δύναται νὰ τὸν κἀνῃ σκλάβο της. Δύναται νὰ συγκεντρώσῃ ἀνάλογες πληροφορίες ποὺ θὰ ὀδηγήσουν σὲ λῆψι ἀποφάσεων. Ἡ λῆψις τῆς ἀποφάσεως εἶναι ἔργον τοῦ Ἀνθρώπου — τῆς Ἀδελφῆς. Ἔτσι ἡ ἀδελφὴ πρέπει νὰ εἶναι κατηρητισμένη διὰ νὰ κἀνῃ τοῦτο. Ἐμεῖς, ὡς ἀδελφαί, πρέπει νὰ δεχθοῦμε τὴν πρόκλησι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου. Ἐὰν θέλομε νὰ τὸν ἀγνοήσουμε, δὲν θὰ δυνηθοῦμε νὰ ἀπαλλαγοῦμε. Πρέπει νὰ υἱοθετήσουμε ἓναν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ὁ ὁποῖος παραδέχεται ὅτι τὰ πράγματα συνεχῶς ἀλλάσσουν καὶ δὲν μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν καινοτομία. Θὰ πρέπει τοῦλάχιστον νὰ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ βλέπωμε τις καινούργιες ιδέες καὶ νὰ ἐρωτῶμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας «θὰ μπορούσε αὐτὸ νὰ βοηθήσῃ νὰ βελτιώσουμε τὴν παρεχομένη βοήθεια εἰς τοὺς ἀσθενεῖς;». Ἄς χρησιμοποιήσουμε ὅ,τι ἡ τεχνολογία μπορεῖ νὰ προσφέρῃ.

Μελλοντικὰ ἀχνάρια νοσηλευτικῆς φροντίδος

Τὰ ἀχνάρια τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος συνεχῶς ἀλλάσσουν, καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν νοσηλευτικῶν ὑπηρεσιῶν δὲν δύναται νὰ περιορίσουν τὴν προσοχὴν των εἰς τὸ παρόν. Εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ἀτενίζουν μακρῶς. Ὁ Visser P. Hoofst εἰς τὴν ὁμιλίαν του τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν «The Listener» μᾶς λέγει ὅτι ἓνας ἀριθμὸς διασήμων βιολόγων ἀναγγέλλει προόδους εἰς τὴν ἐπιστήμη των αἱ ὁποῖαι θὰ καταστήσουν τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ μετατρέψῃ ἓναν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα μὲ οὐσιαστικὸν τρόπο. Ὅχι μία ἐπανάστασις τὴν ὁποίαν ἐπέφερε ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος, ἀλλὰ μία ἐπανάστασις ἡ ὁποία ἔγινε εἰς τὴν ἐπιστήμη τῆς βιολογίας.

Τὸ προηγούμενον ἔτος, ὅταν ἤμουν εἰς τὸ Columbia University εἰς τὴν Ν. Ὑόρκη, ὁ Καθηγητῆς Kitschner ἀναφερόμενος εἰς αὐτὰς τὰς βιολογικὰς ἀνακαλύψεις, ὠμίλησε περὶ τῆς σημαντικῆς

ἐπιδράσεως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἔλεγχος διὰ τοῦ D.N.A. περιέλθῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου. «Οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς εὐγονίας θὰ προσελκύσουν καὶ πάλιν τὴν προσοχὴν μας», εἶπε. Ἀναμφιβόλως ὁ ἀνθρώπος ἔχει προοδεύσει εἰς τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἐμπειρίαν του, ὥστε νὰ καταστῆ ἱκανός, κατὰ μέγα μέρος, νὰ ἀσκῆ ἔλεγχον εἰς τὸ περιβάλλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆ. Τώρα γίνεται συζήτησις διὰ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς κληρονομικότητος! Αὐτὸ ἔχει συγκλονιστικὰ ἀποτελέσματα. Θὰ εἶναι ἓνας τρόπος ἐξαλείψεως νόσων αἱ ὁποῖαι διαιωνίζονται διὰ τῆς κληρονομικότητος; Θὰ ἐπηρεάσῃ αὐτὸ τὴν ἀνάγκην διὰ νοσηλευτικὴν φροντίδα καὶ τὸν τρόπον παροχῆς αὐτῆς εἰς τὸ μέλλον;

Κ' ἐπειδὴ ἀναφέρομαι εἰς τὸ μέλλον ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὑπῆρχεν ἓνα ἄρθρο εἰς τὸ «Weekend Telegraph» τὸ 1967 μὲ τίτλον «1990». Οἱ συγγραφεῖς, γράφοντες ὡς ἂν ἐζοῦσαν τὸ 1990 ἔλεγον: «Ὁ ἀνθρώπος εὐρίσκεται εἰς τὸ κατώφλι μιᾶς νέας χρονικῆς περιόδου. Τὸ Συμβούλιον ἰατρικῆς ἐρεῦνης πρόκειται νὰ δημοσιεύσῃ μίαν ἀναφορὰν ἐπὶ τοῦ πενταετοῦς προγράμματος πειραμάτων τοῦ E.M.C. (Electro Encephalographic Mood Control). Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἔχει κατακτήσει τὸν καρκίνο, τὴν καρδιοπάθειαν, τὴν σχιζοφρένιαν, τὴν βρογχίτιδα καὶ τὸ κοινὸν κρυολόγημα. Ἡ καρδιά, οἱ πνεύμονες, τὸ ἥπαρ, οἱ νεφροὶ καὶ τὰ ἐπινεφρίδια, ὅλα δύνανται νὰ ἀντικατασταθοῦν. Οὐδέποτε ὁ λαὸς αὐτῆς τῆς χώρας ὑπῆρχε ἀπηλλαγμένος ἀπὸ ἀσθένειες, ὅμως οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσο κακῆ ὑγεία... Πλεῖστοι ἀνθρώποι εἶναι θύματα μιᾶς σοβαρᾶς μοντέρνας κακουχίας, τῆς ἀνίας. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ E.M.C. ἓνας ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται ἀνία δύναται νὰ ἀλλάξῃ διάθεσιν καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν!» Τὸ E.M.C. «δὲν εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ὥρολόϊ χειρός», προσθέτει. Αὐτὸ τὸ ἄρθρο περιέχει ἴσως μίαν δόσιν ἐπιστημονικοῦ μύθου εἶναι ἴσως ἀπλῆ εἰκασία, ἀλλὰ θὰ δυνηθοῦν ἄραγε τὰ τεχνολογικὰ μέσα νὰ ἐλέγξουν τὶς ψυχολογικὰς μας καταστάσεις; Ἄραγε τί σημασία θὰ εἶχε αὐτὸ π.χ. εἰς τὴν ψυχιατρικὴν νοσηλευτικὴν; Πῶς θὰ

ἐπηρεάζῃ τὴν ἀνάγκην διὰ νοσηλευτικὸ προσωπικόν; Εἶναι δυνατόν νὰ ἀσκήσωμε ἔλεγχον ἐπὶ τῆς κληρονομικότητος; Εἶναι δυνατόν αἱ ψυχικαὶ διαθέσεις νὰ ἐλέγχωνται; Πιθανὸν καὶ οἱ ἀνθρώποι τοῦ 1900 νὰ ἦσαν ἔτσι σκεπτικοὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν δυνατότητα νὰ πετάξουν μὲ ἀεροπλάνο ἢ νὰ μεταμοσχεύσουν ἓνα νεφρὸ ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἀνθρώπον.

Ἄς ἐπανέλθωμε τώρα εἰς τὸ 1967. Ὅσοι ἀπὸ σᾶς ἔχετε διαβάσει τὴν ἀναφορὰν τοῦ Who Expert Committee θὰ ἐνθυμῆσθε ὅτι ἔλεγε: «Κατὰ τὴν ἐπομένην δεκαετηρίδα, ἡ νοσηλευτικὴ θὰ ἔχῃ τὶς μεγαλύτερας καὶ πλέον ἐνδιαφέρουσας προσκλήσεις τῆς... Ἡ ἀδελφὴ τῆς αὐριον θὰ ἔχῃ εὐθύνην ἀνευ προηγουμένου. Οἱ ἐλαφρὲς τροποποιήσεις τῶν ἤδη ὑπάρχόντων νοσηλευτικῶν συστημάτων θὰ εἶναι ἀνεπαρκεῖς ν' ἀνταποκριθοῦν σὲ νέας καταστάσεις καὶ ἀπαιτήσεις εἰς μίαν κοινωνίαν ἢ ὁποῖα ἀλλάσσει ταχύτητα. Θὰ εἶναι ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἀναθεωρήσεως».

Ἡ Διευθύνουσα Ἀδελφὴ ἂν καὶ πρέπει νὰ βλέπῃ πολὺ μακριά, ἔχει μίαν ἐπιτακτικὴν εὐθύνην διὰ τὸ ἄμεσον παρόν. Ἐχει τὴν εὐθύνην γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ νοσοκομείου μὲ ἀδελφὰς καὶ τὴν παροχὴν νοσηλευτικῆς φροντίδος δι' αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι οἱ ἀσθενεῖς. Μία ἀπὸ τὶς ἄμεσες φροντίδες τῆς εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀδελφῶν.

Ἡ πίστις τῆς παρεχομένης βοήθειας εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, βασικὰ εὐθύνη τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς. Πρέπει νὰ ἐμφυτευθῇ καὶ ν' ἀναπτυχθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἀλλὰ ἡ Διευθύνουσα Ἀδελφὴ ὀφείλει κατόπιν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ περιβάλλον καὶ τὰς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι συντελοῦν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ αὐξήσιν τῆς ποιότητος, ἀφοῦ κἀνή τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐχω περιορίσει τὴν προσοχὴν μου εἰς τὴν ποσότητα. Οἱ συνάδελφοί μου θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἄλλων ἀπόψεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν βελτίωσιν τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὴν ποιότητα. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀδελφῶν καὶ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος.